

Membres numeraris

Joan Jofre i Torroella

La valoració d'aquest candidat pren en consideració tres qüestions: la seva personalitat científica, la seva identificació amb l'Institut d'Estudis Catalans i la seva disponibilitat envers la nostra institució.

La personalitat científica del professor Joan Jofre és avalada per un llarg i dens currículum. Nascut a Girona l'1 de novembre de 1947, és llicenciat (1971) i doctor (1974) en biologia per la Facultat de Ciències de la Universitat de Barcelona. En ambdues graduacions aconseguí el premi extraordinari. De 1975 a 1977 va fer una estada postdoctoral al Departament de Virologia i Epidemiologia del Baylor College of Medicine, a Houston (Texas, Estats Units d'Amèrica).

La seva trajectòria acadèmica inclou haver estat professor agregat de microbiologia al Departament de Microbiologia de la Facultat de Farmàcia a la Universitat Complutense de Madrid (1978-1979) i al Departament de Biologia de la Facultat de Ciències de la Universitat de les Illes Balears (1979-1982).

Des de 1982 és catedràtic de Microbiologia al Departament de Microbiologia de la Facultat de Biologia de la Universitat de Barcelona. Ha ocupat una sèrie de càrrecs de gestió acadèmica i institucionals: cap del Departament de Biologia (1979-1980) i del de Microbiologia (1980-1982) i vicedegà de la Facultat de Biologia (1983-1986) de la Universitat de les Illes Balears, i vicerector de Recerca i Política Científica (1986-1990) i membre del Comitè Acadèmic (1999-2003) de la Universitat de Barcelona.

La seva competència en l'àmbit de la microbiologia i virologia de les aigües, objecte principal de les seves activitats de recerca, ha fet que hagi desenvolupat i segueixi desenvolupant una important activitat internacional:

— Des de 1987 és consultor de l'Organització Mundial de la Salut en contaminació microbiana d'aigües i ha estat un dels experts consultats sobre la potencial importància de la via de l'aigua en la transmissió de la grip aviària.

— Entre 1994 i 2000 ha estat membre del Governing Committee del Health Related Water Microbiology Specialist Group de l'Associació Internacional de l'Aigua (IWA).

— Entre 2000 i 2004 ha exercit de president del Health Related Water Microbiology Specialist Group de la IWA.

— En el període 1996-2002 fou president del Working Group WG11. Technical Committee TC47 de l'Organització Internacional per a la Normalització (ISO).

Una de les consecucions del seu mandat a la IWA fou el llançament el 2003 de la revista *Journal of Water and Health*, publicada conjuntament per IWA Publishing i l'Organització Mundial de la Salut, que en només tres anys ha estat inclosa en les llistes de l'*Science Citation Index* de l'Institute for Scientific Information – Thomson (ISI).

En aquest mateix àmbit, des de 1999 és membre del Comitè AEN/CTN77/SC1 Agua de l'Associació Espanyola de Normalització i Certificació (AENOR).

A Catalunya ha participat en diverses activitats de gestió i avaluació de la recerca:

— Entre 1994 i 1996 va ser membre del CONACIT (Consell d'Avaluació Científica i Tècnica) del I Pla de Recerca de la Generalitat de Catalunya.

— Entre 1997 i 2001 va ser president de l'Associació pel Foment de la Ciència.

— Des de 1998 és vocal de la Comissió Assessoradora d'Ètica per a les Ciències i la Tecnologia de Catalunya.

— De 2000 a 2003 va ser membre del Consell Assessor de l'Institut Català de la Mediterrània d'Estudis i Cooperació.

— Entre 2001 i 2004 fou membre del Consell d'Assessorament, Seguiment i Avaluació del II Pla de Recerca de la Generalitat de Catalunya.

— Des de 2005 és membre del Consell de Redacció de *Treballs de la Societat Catalana de Biologia*.

Ha estat guardonat, l'any 1998, amb la Medalla Narcís Monturiol al mèrit científic i tecnològic de la Generalitat de Catalunya.

Des de 2001 és *fellow* de l'Acadèmia Americana de Microbiologia i des de 2003 és acadèmic de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona.

És membre de la Societat Catalana de Biologia, de la Societat Espanyola de Microbiologia, de la Societat Espanyola de Virologia, de la Societat Americana de Microbiologia i de l'Associació Internacional de l'Aigua.

Les seves activitats de recerca es poden agrupar en tres grans àmbits:

- 1) Els plasmidis bacterians, tema de la seva tesi doctoral i d'alguns treballs posteriors.
- 2) La genètica d'herpesvirus, tema desenvolupat durant la seva estada postdoctoral als Estats Units.
- 3) La microbiologia de les aigües relacionada amb la salut, activitat que ha ocupat la seva recerca des de fa vint-i-cinc anys. Aquesta activitat està centrada especialment en la virologia d'aigües i els bacteriòfags com a indicadors de contaminació vírica i en la importància dels bacteriòfags lliures a l'aigua en la transmissió genètica horitzontal.

Els resultats d'aquesta recerca es troben en 155 articles en revistes científiques internacionals, molts dels quals en les revistes del més alt nivell de la seva especialitat, com *Journal of Bacteriology*, *Journal of Virology*, *Applied and Environmental Microbiology*, *Water Research*, *Infection and Immunity*, *Emerging and Infectious Diseases* i *Environmental Microbiology*. Totes aquestes revistes figuren entre les publicacions de més impacte en el seu àmbit.

D'aquests 155 articles en revistes amb revisió d'experts, 139 apareixen a l'*Science Citation Index* (ISI), amb un total de 2.395 citacions (1.364 si s'eliminen les *self-citations*), una mitjana de 15,2 citacions per article i un índex *h* de 23.

Ha estat editor d'importants textos internacionals, com:

— MORRIS, R.; GRABOW, W. O. K.; JOFRE, J. [ed.] (1996). *Health-Related Water Microbiology*. Londres: IWA Publishing.

— MORRIS, R.; JOFRE, J. [ed.] (2000). *Health-Related Water Microbiology*. Londres: IWA Publishing.

Altres tipus de publicacions posen de manifest l'amplitud dels seus interessos, com per exemple:

— JOFRE, J.; PARÉS, R. (1986). *Estudi d'un model per al desenvolupament de la biotecnologia a Catalunya a partir de la situació actual a l'ensenyament, la recerca i la indústria*. (Informes CIRIT; 1)

— JOFRE, J. (2007). *Oportunitats relacionades amb el cicle integral de l'aigua per a les empreses de l'Àrea Metropolitana de Barcelona*. 94 p. (Col·lecció Estratègia. Pla Estratègic Metropolità de Barcelona)

Ha dirigit setze tesis doctorals i ha portat a terme més de dues-centes presentacions (orals i pòsters) a congressos nacionals i internacionals, on també ha impartit vint-i-cinc conferències invitades. Ha estat president de sessió a quinze congressos internacionals, membre del comitè organitzador de cinc congressos nacionals i internacionals i president del comitè organitzador d'un congrés internacional.

Ha dirigit nombrosos projectes de recerca subvencionats per agències estatals i internacionals i empreses nacionals i estrangeres. Cal destacar-ne la participació com a investigador responsable en cinc projectes de la Unió Europea. En tres d'aquests, destinats a estudiar diferents aspectes de la potencial utilització de bacteriòfags com a indicadors de la qualitat microbiològica de l'aigua, ha actuat com a coordinador general, la qual cosa representa una gran responsabilitat i portar a terme tasques de gestió de força complexitat.

El desembre de 2006 va entrar en vigor als Estats Units d'Amèrica la norma USEPA («National Primary Drinking Water Regulations: Ground Water Rule; Final Rule; 40 CFR Parts 9, 141 and 142». *Federal Register* [Washington, DC], vol. 71, núm. 216 [2006], p. 65574-65660. [Environmental Protection Agency]), que inclou els bacteriòfags que infecten *E. coli* com a indicadors. El mètode estàndard ISO per a la determinació i quantificació d'aquests bacteriòfags va ser desenvolupat i aprovat quan Joan Jofre era el president del Working Group WG11. Technical Committee TC47 de l'Organització Internacional per a la Normalització (ISO).

És coordinador d'un grup de recerca consolidat per la Generalitat de Catalunya i forma part del Centre de Referència en Biotecnologia de la Generalitat de Catalunya.

La seva identificació amb l'IEC no s'ha limitat a ser membre de la Societat Catalana de Biologia. En el portal de publicacions de l'IEC hi apareixen vuit publicacions en les quals ha participat, alguna d'aquestes encarregada pel mateix Institut:

— JOFRE, J.; LUCENA, F.; MATIA, L.; RIBAS, F. (2003). *La qualitat de l'aigua de consum a Catalunya*. Institut d'Estudis Catalans. Secció de Ciències Biològiques.

Respecte a la seva disponibilitat de temps per a dedicar-se a les tasques de l'IEC, si escau, cal fer esment que es tracta d'una persona d'una gran capacitat d'organització, que gestiona molt bé el seu temps, com han pogut comprovar tots els que han compartit tasques de recerca, de gestió o acadèmiques amb ell.

Text llegit pel senyor Abel Mariné i Font en el Ple del dia 21 de gener de 2008